

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: Dr. Dantesz Péter Antal ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Dr. Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe; ügyintéző: dr. Nagy Gábor László ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. november 18. napján kelt 26.G.40.399/2021/10. számú ítélete ellen a felperes által 11. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és a hitelező által 2009. december 17. napján H0287438 hitelazonosító szám alatt megkötött „Ingatlan célú kölcsönszerződés szakaszos folyósítással türelmi idővel (IKOBG006)” megnevezésű kölcsönszerződés érvénytelen,

az elsőfokú perköltség megfizetésére és a kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését mellőzi.

A másodfokú perköltséget 2.148.773 (kétfmillió-száznegyvennyolcezer-hétszázhetvenhárom) forint feljegyzett fellebbezési illetékben, továbbá a felperesnél felmerült 150.000 (százötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjban, az alperesnél 150.000 (százötvenezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes mint adós és a(továbbiakban alperes jogelődje) mint hitelező 2009. december 17. napján egymással H0287438 hitelazonosító szám alatt „Ingatlan célú kölcsönszerződés szakaszos folyósítással türelmi idővel (IKOBG006)” megnevezésű szerződést kötöttek. A szerződés célja a I. Különös rész 1. pontjában foglaltak szerint lakóház, udvar vagy egyéb ingatlan vásárlása azzal, hogy a kölcsön meghatározott részösszege a pénzintézet neve hitelező által GA-IM102373 szerződésszámon nyújtott 145.999,41 CHF forint tőke hitel kiváltását szolgálja. A I.2. pont értelmében a jóváhagyott finanszírozási igény összege 33.000.000 forint, míg a kölcsön keretösszege 204.313,24 CHF. A I.3. pontban rögzítettek szerint a kölcsön kezdőnapja 2010. február 16. napja, lejárat a kezdőnapot követő 420 hónap 15. napja, azaz 2045. február 15. napja.

[2] A II. Általános rész 1.3. pontja értelmében a hitelező a kölcsön összegét a keretösszegnél meghatározott devizában, külföldi devizanem esetén a folyósítás napján érvényes, a mindenkor hatályos Üzletszabályzat szerint képzett és közzétett folyósítási árfolyamon tartja nyilván. A hitelező az adóst a folyósítás alapjául szolgáló devizaösszegekről írásban értesíti, amely értesítő levél tartalmazza a fennálló tőketartozás összegét a kölcsön

devizanemében, és a kezdeményezett utalások összegét forintban, az ügyleti kamat mértékét, az éves kezelési költség összegét a kölcsön devizanemében, a kölcsön törlesztésének ütemezését, a havi törlesztőrészlet összegét a kölcsön devizanemében, külföldi devizanemben nyilvántartott kölcsön esetén a havi törlesztőrészletnek az árfolyamkockázatból származó hátrányos következményeinek elkerülése érdekében javasolt összegét forintban. Az értesítő levél a jelen szerződés elválaszthatatlan részét képezi, azzal együtt értelmezendő.

[3] A II. Általános rész 5.1. pontja értelmében a havi fizetési kötelezettség forint ellenértékét a hitelező az általa a mindenkor hatályos Üzletszabályzat szerint képzett és hivatalosan közzétett törlesztési árfolyam alapulvételével állapítja meg.

[4] Az alperes jogelődjének 2009. augusztus 1. napjától hatályos Üzletszabályzata III.5.5. pontja szerint devizában nyilvántartott kölcsön esetén az adósnak a devizában nyilvántartott kölcsön forint ellenértékét kell megfizetni. Az egyes törlesztőrészletek forint ellenértékét a társaság az általa alkalmazott törlesztési árfolyam alapján határozza meg, amennyiben ez nem banki nap, akkor a soron következő első banki munkanapon érvényes törlesztési árfolyamon. ... Az adós köteles a társaságnak haladéktalanul megfizetni a fizetési devizanemben kézhez vett összeg szerződéses devizanemre történő konvertálásából eredő bármely veszteséget. Az árfolyam változásából eredő kockázatot az ügyfél köteles viselni.”

[5] 2009. december 17. napján a felperes mint adós, kölcsönfelvevő és zálogkötelezett a dr. P. T. közjegyző által 11064/Ü/4804/2009/2. számon készített közjegyzői okiratba foglaltan a kölcsönszerződés alapján kötelezettséget vállaló nyilatkozatot tett.

[6] A kölcsönszerződést az alperes jogelődje 2013. január 17. napján kelt közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatában felmondta. Erre tekintettel a felperes ellen végrehajtási eljárás indult, amely végrehajtás B. Á. önálló bírósági végrehajtó előtt 100.V.2626/2014/57. számon van folyamatban.

[7] Az alperes jogelődje a 2015. április 23. napján a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) alapján tájékoztatta a felperest, hogy az általa tisztességtelenül felszámított összeg 2.184,52 CHF, amelyet a felperes tartozására számolt el. A felperes tartozása így 229.001,21 CHF. Az elszámolás fordulónapja: 2015. február 1-je. Az elszámolással szemben a felperes panasszal nem élt, az felülvizsgálatnak minősül.

[8] A hitelező szervezeti jogutódja az alperes neve.

[9] Felperes fenntartott keresetében kérte a H0287438 hitelazonosítóval ellátott „Ingatlan célú kölcsönszerződés szakaszos folyósítással türelmi idővel (IKOBG006)” megnevezésű szerződés – II. Általános rész 5.1. pontjára, valamint az alperes jogelődje 2009. augusztus 1. napjától hatályos Üzletszabályzata III.5.5. pontjára, mint árfolyamkockázatot korlátlanul adósra hárító kikötésekre tekintettel – Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdésén alapuló érvénytelenségének a

megállapítását. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását azzal a tartalommal kérte, hogy őt az árfolyamváltozásból eredő teher csak 20%-os mértékben terheli, amelyre tekintettel a fennálló tartozása 2015. február 1. napján 39.013.074 forint tőke és 7.372.952 forint ügyleti kamat, azaz összesen 46.386.026 forint, amelyet az érvényessé nyilvánított szerződés szerint köteles megfizetni. Kérte továbbá az ellene indult végrehajtási eljárás felfüggesztését, valamint az alperes perköltségben való marasztalását.

[10] Keresetét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (4) - (5) bekezdéseire, valamint az rPtk. 209. § (4) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére, 239. § (2) bekezdésére és a 237. § (2) bekezdésére, valamint a DH2 törvény 37. §-ára és 37/A. §-ára alapította.

[11] Állította, hogy a hitelező sem a szerződés megkötése előtt, sem a szerződéskötéskor nem tájékoztatta megfelelően az árfolyamkockázat viselésének kockázatáról. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás ugyanis csak akkor világos és érthető a fogyasztó számára, amennyiben annak alapján fel tudja mérni, hogy milyen tényezők változása eredményezheti a CHF/HUF keresztárfolyam változását. Ilyen figyelemfelhívó tájékoztatást azonban nem kapott az alperes jogelődjétől. Az általa vitatott szerződéses rendelkezések nem világosak, nem érthetőek, ezért tisztességtelen feltételek, és ezáltal érvénytelenek. A perbeli szerződéshez kapcsolódó Üzletszabályzat tájékoztatásként mindösszesen annyit rögzít, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot az ügyfél köteles viselni. Nem tájékoztatta az alperes jogelődje a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének a lehetőségéről, a külföldi kamatlábak megemelkedésének törlesztőrészekre gyakorolt hatásáról, illetve arról, hogy e változások hogyan hatnak ki az ügyleti kamatra és a kezelési költségre. Egy professzionális szolgáltatótól azonban elvárható lett volna az, hogy a kockázatot meghatározó tényezőket, azok együttes, vagy külön-külön kifejtett hatásait az adóssal ismertesse. Alperes jogelődje a szerződéses konstrukció kidolgozása során – állítása szerint – tisztában volt azzal, hogy az általa kínált termék korlátlan kockázatot fog jelenteni leendő ügyfelei részére, ugyanakkor erről őt nem tájékoztatta, ezért az árfolyamkockázat vonatkozásában információs hátrányban volt a hitelezővel szemben.

Hangsúlyozta, hogy az EUB C-118/17. számú ítéletéből következően a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezésen alapuló érvénytelenségére hivatkozhat függetlenül attól, hogy időközben a jogalkotó milyen jogszabályokat fogadott el.

Arra hivatkozott, hogy a Kúria elnöke által felállított Konzultációs Testület 2019. június 19. napján megtartott üléséről készített Emlékeztető II. pontjában foglaltak szerint figyelembe vehető „a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló 2014/17/EU irányelv – a (30) preambulumbekkezdésre tekintettel megállapított – 23. cikkének (4) és (6) bekezdésében meghatározott 20%-os mértékű árfolyamkockázat, mint amelyet az uniós jogalkotó olyannak tekint, amelyet a fogyasztó tájékoztatás hiányában viselni köteles.” Állította, hogy a 20%-os határértéket az árfolyam 2011. július 11. napján érte el, az ezt követő árfolyamnövekedés ezért már nem terheli.

[12] Alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy a kereset nem tartalmaz az érvénytelenség esetére alkalmazandó és tételes levezetést magába foglaló jogkövetkezményt és elszámolást.

[13] A kereset elutasítását kérve a védekezésében arra hivatkozott, hogy a szerződés nem fogyasztói szerződés, a felperes pedig nem minősül fogyasztónak, ahogy azt az elsőfokú bíróság a peres felek között folyamatban volt 26.G.43.421/2017. számú ügyben hozott elsőfokú ítéletében is kifejtette.

Ezentúl a keresettel támadott szerződési feltételek nem minősülnek tisztességtelennek. Kifejtette, hogy az árfolyamkockázat viselésének kérdésében a DH3 törvény akként rendelkezett, hogy azt a kölcsönszerződések alapján fennálló tartozások forintra való átváltásával kell kiküszöbölni. A kockázattelepítés e normatív szabályától a bíróságok nem tekinthetnek el. A DH3 törvény 15. §-a kizárja ugyanis azt, hogy a bíróság az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánításáról, az árfolyamkockázat telepítéséről a 10. §-ban előírt feltételeket mellőzve a törvénytől eltérően rendelkezzen.

[14] Állította, hogy jogszabályi kötelezettségének eleget téve, megfelelően tájékoztatta az adóst az árfolyamkockázat hatásairól, kockázatviselése terjedelméről. A kölcsönszerződés II.5.3. pontja tartalmazza egyfelől, hogy az árfolyamkockázat kizárólag és teljes egészében a felperest terheli, 13.4. pontja pedig kifejezetten utal arra, hogy az árfolyamváltoztatás akár az adós törlesztési képességét is veszélyeztetheti, a 7. pont is utal a szerződésből eredő terhek növekedésére. A felperes továbbá kockázatfeltárási nyilatkozatot is aláírt, amely szintén tartalmaz e körben tájékoztatást. E nyilatkozat közvetlenül a felperes aláírása felett tartalmazza azt, hogy a felperes a kockázatokat megismerte, az abban foglaltakat megértette, tudomásul vette. Állította, hogy a felperes által kapott tájékoztatása közérthető, átlagos fogyasztó számára is világos és érthető volt. Azt is előadta, hogy a szerződéskötés időpontjában az adósokra kedvezőtlen árfolyamváltozás ilyen volumene és tartós trendje nem volt előre látható. Az alperes jogelődjétől sem volt elvárható, hogy a szerződéskötés időpontjában előre lássa, hogy később mennyi lesz a forint árfolyama.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 100.000 forintot perköltséggént, míg az eljárás során felmerült 1.500.000 forint kereseti illetéket az „alperes” köteles megfizetni az adóhivatal felhívására a felhívásban közölt módon és időben.

[16] Ítélete indokolásában – a Fővárosi Törvényszék előtt 26.G.42.162/2018. számú eljárásban felvett bizonyítás eredményét figyelembe véve – megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés az rPtk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződés, a felperes pedig az rPtk. 685. § d) pontjában foglaltak szerinti fogyasztónak minősül. A felperes által támadott szerződési feltételek ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése szerinti tisztességtelenségük esetén érvénytelenek, és erre a felperes mint fogyasztó az rPtk. 234. § (1) bekezdésében foglaltak szerint határidő nélkül hivatkozhat.

[17] Az elsőfokú bíróság a 2/2014. PJE határozat 1. pontja, és a 6/2013. PJE határozat rendelkező részének 3. pontjában foglaltakra figyelemmel rögzítette, hogy a perben az alperes volt köteles bizonyítani, hogy a felperesi fogyasztót az árfolyamváltozásról konkrétan és egyedileg tájékoztatta, oly módon, hogy abból a fogyasztó a gazdasági döntése reális következményeit levonhatta. Az alperes e körben hivatkozott a felperes nevét is feltüntető kölcsönkérelmi adatlapra, amely szerint a felperest már az A/2. sorszám alatt csatolt finanszírozási ajánlatában tájékoztatta arról, hogy a törlesztőrészek nagysága a deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat. Az alperes továbbá hivatkozott az A/10. sorszám alatt csatolt megállapodásra is, melynek 1. pontja értelmében a

felperes aláírásával is elismerte, hogy megismerte a finanszírozás valamennyi feltételét és a kölcsönszerződés tervezetét. A felperes aláírta továbbá azt a szintén csatolt kölcsönkérelmet és annak hátoldalát képező megállapodást is, melyben szintén elismerte, hogy valamennyi okiratot megkapta, és elismerte, hogy a kölcsön feltételeit tanulmányozta a kölcsönszerződés aláírását megelőzően. Felperes a személyes meghallgatásakor nem vitatta ezeknek az okiratoknak az aláírását. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdésére tekintettel ezért a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az általa aláírt okiratokban foglaltakkal szemben az alperes által hivatkozott tájékoztatókat nem ismerte meg, illetve nem vette át. A felperes azonban – figyelemmel az ügyletkötésben részt vevő autókereskedő, Németh Ferenc tanúvallomására is – ezt a perben a bíróság felhívása ellenére sikeresen nem tudta bizonyítani.

[18] A bizonyítás elmaradását az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékelte. Kifejtette, hogy a Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltak szerint az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó sajátossága. Deviza alapú finanszírozási szerződés esetén a fogyasztó szándéka arra irányul, hogy forintban jusson a kölcsönhöz és tartozását is forintban fizesse vissza. Szándéka ugyanakkor arra is irányul, hogy kamatfizetési kötelezettsége a szerződéskötés idején jellemző forint kölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen. Ezzel a döntésével ezért a fogyasztó felvállalja az ebből eredő, esetlegesen felmerülő kockázatokat is. A felperes a gépjármű finanszírozási ajánlatban már a szerződéskötés előtt világos tájékoztatást kapott arról, hogy a szerződés aláírásával árfolyamkockázatot vállal, amelynek nincs felső határa. A felperest a bank arra is figyelmeztette, hogy az árfolyamváltozás jelentős mértékű is lehet. A finanszírozási ajánlat felhívta a leendő adós figyelmét az átváltási árfolyam lehetséges változásaira (a CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében), az alperes által adott tájékoztatás ezért világos és érhető volt. Ezért amennyiben a felperes fogyasztó körülmények között jár el, illetőleg észszerűen figyelmes magatartást tanúsít, a kötelezettségvállalása gazdasági körülményeit felmérhette volna. Hangsúlyozta, hogy a tisztességtelenség a szerződés megkötésének időpontjára nézve volt vizsgálandó. Deviza alapú szerződések esetében azok létrejöttkor a teljes futamidőre előre következtetés – figyelemmel a rendszerint hosszabb futamidőre is – nem vonható le teljes bizonyossággal. Az ügyletkötő – a vallomása szerint – erre vonatkozóan tájékoztatást nem adott, tájékoztatása csupán a múltira vonatkozó adatok szolgáltatására vonatkozott. A 6/2013. PJE határozat indokolásának 7. pontja szerint tartós hitelezési jogviszonyban a szerződéskötést követően olyan változások állhatnak be – és ez a szerződés érvényességét nem érinti, arra nem hat ki –, amelyek eredményeként a szerződés gazdasági, kockázati egyensúlya utólag felborul, illetve súlyos aránytalanságok következhetnek be. Az árfolyamkockázatból származó egyensúlytalanság a perbeli esetben is utólagosan következett be, amely utólagosan bekövetkezett feltétel a polgári jog szabályai szerint nem lehet tisztességtelen. Az elsőfokú bíróság egyetértett az alperes azon hivatkozásával is, mely szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó részek tartalmát alperes nem tudta befolyásolni, mivel az a CHF LIBOR és a CHF árfolyam hatására változik. Az árfolyamkockázat miatti törlesztőrészlet változásról az alperes által készített fizetési ütemezés, illetve a negyedévente, majd havonta kiküldött számlalevél is tájékoztatta a felperest.

[19] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes tájékoztatása megfelelt az EUB C-51/17. számú ügyben hozott határozata 74., 75., valamint 77. és 78. pontjában foglaltaknak. Az alperes így az őt terhelő, a konkrét, egyedi szerződésre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, az alperes tájékoztatása alapján a fogyasztó előzetesen felmérhette pénzügyi, gazdasági döntése következményeit,

illetve annak kockázatát. A felperes ezzel szemben a perben nem tudta bizonyítani, hogy az alperes jogelődjének a tájékoztatása nem volt egyértelmű és világos a számára. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelen voltára alapított keresetét megalapozatlannak találta, és ezért a jogkövetkezményi kereset megalapozottságát már nem vizsgálta.

[20] Az elsőfokú bíróság rögzítette – utalva az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárás jogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. § a) és b) pontjában foglaltakra, valamint az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 5. pontjában foglaltakra –, hogy hivatalból sem észlelt a perbeli szerződés vonatkozásában egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget.

[21] Az elsőfokú bíróság a pervesztes felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperes perköltségének a megfizetésére és a Pp. 101. § (1) bekezdése alapján a pervesztest a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

[22] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresete teljesítését és az alperes perköltsége megfizetésére kötelezését kérte. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdésének c) pontjára alapította.

[23] Fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet az elsőfokú bíróság téves jogszabályértelmezése miatt sérti a rPtk. 205. § (3) bekezdését és 209. § (1) és (2) bekezdését, valamint a 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdését.

[24] Az Európai Unió Bíróságának (EUB) a 93/13/EGK irányelv értelmezését tartalmazó ítéletei és a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozata (BH2021. 141.) felhívása mellett fenntartotta azt a hivatkozását, hogy a peres felek közötti kölcsönszerződés árfolyamkockázatot korlátozás nélkül felperesre terhelő rendelkezései nem világosak és érthetőek, azok nem felelnek meg az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 3. pontjához fűzött indokolásnak, különösen annak 73. és 74. pontjában foglaltaknak. Az alperes így nem tájékoztatta a külföldi kamatlábak törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról, és nem hívta fel a figyelmét a forint súlyos leértékelődésének a lehetőségére, és emiatt a szerződés teljesítésének elnehezülésére. A világosság és érthetőség követelményeinek a pénzügyi intézmény nem tesz ugyanis eleget azzal, ha csupán arról tájékoztatja a fogyasztót, hogy a szerződés megkötése árfolyamkockázatot jelent, az abból eredő többletfizetési kötelezettség őt terheli, amelyre tekintettel a forint gyengülése esetén többet kell majd fizetnie a havi törlesztőrészletek teljesítése során, míg a forint erősödésekor a fizetési kötelezettsége csökkenni fog. A Kúria a pénzintézetek tájékoztatásának világossága és érthetősége vonatkozásában a követelményeket a Pfv.I.20.067/2021/5. számú és Pfv.VIII.20.265/2021/7. számú ítéleteiben fejtette ki. E határozatok szerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek. Az elsőfokú ítélet indokolása – a Pp. 341. §

(1) bekezdését megsértve – nem tért ki arra, hogy az EUB C-51/17. számú ítélet rendelkező része 4. pontjára hivatkozása miatt alaptalan. Fenntartotta, hogy fizetési kötelezettsége alakulását, illetve megváltozásának mechanizmusát azért sem láthatta a szerződéskötéskor előre, mivel az alperes egyfelől a vételi és eladási árfolyam különbözetét – anélkül, hogy a szerződés ennek százalékos mértékét meghatározta volna – a havi fizetési kötelezettsége részeként rá terhelte, másfelől az alperes a szerződés II.2.2. pontja értelmében a hiteldíjat úgy volt jogosult egyoldalúan megváltoztatni, hogy ennek szabályait a szerződés nem tartalmazta.

[25] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

[26] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a döntéshez szükséges tényeket feltárta és az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban helytálló következtetésre jutott.

[27] Kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a hatályos magyar jogszabályokra és a vonatkozó PJE határozatokban foglaltakra tekintettel hozza meg az ítéletét és vegye figyelembe az Alkotmánybíróság 16/2021. (V.13.) AB határozatát az európai uniós jog alkalmazási körével kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy van olyan magyar jogszabály, az rHpt., amely a szerződéskötés időpontjában előírta, hogy a pénzügyi vállalkozásoknak tájékoztatniuk kell az ügyfeleiket a devizahitelezéssel járó megnövekedett kockázatokról. E tájékoztatás részleteit a Kúria jogegységi döntésekben kimunkálta. Az EUB egy évtizeddel a szerződéskötések után – sok esetben nem magyar szerződéseket és jogszabályokat értelmezve – gyakorlatilag „hitelezési kézikönyvvé” bővítette azoknak az előírásoknak a körét, amelyek szerint az ügyfeleket évekkel korábban tájékoztatni kellett volna az árfolyamkockázat tekintetében. Ez azonban ellentétes az Alaptörvény 28. cikkével, és a 16/2021. (V.13.) AB határozatban foglaltakkal. A józan ésszel ellentétes ugyanis az, hogy a szerződések megkötését követően az EUB gyakorlatilag ellehetetleníti a szerződések érvényesíthetőségét, miközben az Alkotmánybíróság által hatályon kívül nem helyezett joganyag áll rendelkezésre a szerződések megítéléséhez. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes a szerződéskötés időpontjában építőipari nagyvállalkozó volt, a szerződéssel érintett ingatlant a saját cége építette, maga is ingatlanberuházásokat bonyolított, így átlagos fogyasztónak nem tekinthető, miután számos kölcsönszerződéssel és hitelkonstrukcióval találkozhatott. Állította, hogy a felperes tudatosan választotta a kölcsönszerződése alapját képező hitelkonstrukciót.

[28] A fellebbezés alapos.

[29] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdésében írt felülbírálati jogkörének korlátai között bírálta felül, és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, azonban a levont jogi következtetésével és így az érdemi döntéssel a másodfokú bíróság nem értett egyet.

[30] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság az alábbiakat hangsúlyozza.

[31] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítélete 26. pontjában kifejtettekből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat a nemzeti bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az EUB C-135/77. számú Bosch-ítéletében foglaltak szerint az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélet rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jog értelmezése körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. számú RWE Vertrieb-ítélet 58. pont).

[32] A perbeli kölcsönszerződés időpontjában már hatályos 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. Míg a (2) bekezdés szerint a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.

[33] Az EUB a C-26/13. számú ítéletében, annak 2. pontjában az Irányelv 4. cikkének (2) bekezdését értelmezte úgy, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt jelenti, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

[34] A Kúria az EUB C-26/13. számú ítéletének kihirdetése után, annak irányadó szempontjai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE határozatát, amely szerint a világos és érthető megfogalmazás, továbbá az átláthatóság elvéből következően a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, illetve annak felső határa nincs.

[35] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében lényegében megerősítette a korábbi, C-186/16. számú ítéletében foglaltakat, és kifejtette, az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[36] Ennek vizsgálatával kapcsolatban az ügyben eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie a bírói jogalkalmazást meghatározó 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozatban kifejtetteket, továbbá az EUB joggyakorlatában, így különösen a C-26/13. sz. ítéletben, a C-186/16. sz. ítéletben, a C-51/17. sz. ítéletben, a C-227/18. sz. végzésben és C-776/19-C-782/19. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletben megfogalmazott, a fogyasztóval szemben alkalmazott általános szerződési feltételekben az árfolyamkockázatra vonatkozó világos, érthető és átlátható tájékoztatás követelményével kapcsolatos szempontokat. Az árfolyamkockázatról adott konkrét tájékoztatás világos és egyértelmű voltának megítélésére az adott ügy körülményeinek mérlegelésével kerülhet sor. Az EUB C-51/17. sz. ítéletében kifejtettek szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról. Ebből következően nem a felek által a bírói joggyakorlat alátámasztásául csatolt, egyedi ügyben hozott ítéletekben kifejtetteknek van jelentősége, hanem az adott ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lehet állást foglalni a tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban.

[37] Az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a pénzügyi intézet által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a kölcsön nyilvántartásának pénzneme és a fizetés pénzneme közötti árfolyam változása kedvezőtlen következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségeire nézve, hanem azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, a nyilvántartás pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik (C-776/19-C-782/19. sz. egyesített ügyekben hozott ítélet 72. pont).

[38] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzügyi szolgáltatóhoz képest információs szintje tekintetében hátrányosabb helyzetben lévő, fogyasztónak minősülő adós valóban csak akkor tud megalapozottan döntést hozni arról, hogy vállalja-e a kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatot, és e kockázatokra is tekintettel a szerződésből eredő kötelezettségeket, ha világos, érthető, átlátható tájékoztatást kapott a kockázatokról, és elegendő idő állt a rendelkezésére a szerződés áttanulmányozására, rendelkezéseinek értelmezésére.

[39] A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az

átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként megfelelő volt (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 42. pont).

[40] Az EUB több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelnie az árfolyamkockázati tájékoztatóban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy fogyasztó felismeri annak veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, jelentős lehet, gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

[41] A másodfokú bíróság figyelemmel volt továbbá a szerződés megkötésekor hatályos rHpt. 203. § (1) bekezdésére is, amelynek értelmében a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően volt köteles az ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni. A (6) bekezdés alapján az olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja értelmében a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

[42] Figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozatának 3. pontjához tartozó indokolásra és az EUB C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú határozataira, akkor megfelelő a pénzügyi intézmény rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatása, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, nem elhanyagolható mértékű, nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár számottevően is megemelkedhet (Kúria Gfv.VI.30.232/2021/4.). A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint az árfolyamkockázat valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás megtörténtét és tartalmát a perben az alperesnek kellett volna bizonyítania.

[43] Jelen ügyben a felperes és az alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés II.5.3. pontjának utolsó mondata („Az Adós köteles viselni a tartozás megfizetéséhez szükséges devizaátváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot.”) és az Üzletszabályzat III.5.5. pontjának harmadik bekezdése („Az Adós köteles a Társaságnak haladéktalanul megfizetni a fizetési devizanemben kézhez vett összeg szerződéses devizanemre történő konvertálásából eredő bármely veszteséget. Az árfolyam változásából eredő kockázatot az Ügyfél köteles viselni.”) az árfolyamváltozás kockázatát felperesre hárító kifejezett rendelkezéseket tartalmaznak. E feltételek nyelvtani értelmezése alapján az alperes jogelődje arról valóban tájékoztatást adott a felperesnek, hogy az árfolyamváltozás kockázatát a felperes viseli.

[44] A felperes továbbá kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt a szerződéskötést megelőzően. E kockázatfeltáró nyilatkozat azonban csak arra alkalmas, hogy bemutassa a felperesnek a deviza alapú kölcsönszerződés működését és annak főbb jellemzőit. A kockázatfeltáró nyilatkozat 5. pontjának második, harmadik és negyedik bekezdése azonban

csak általános tájékoztatást adott a felperesnek arról, hogy abban az esetben, ha a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben (vagyis 1 svájci frankért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztő részlet növekszik, míg ha a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal szemben (vagyis 1 svájci frankért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztő részlet csökken, továbbá, hogy a törlesztő részlet ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti az adóst. A devizakölcsön kamatait pedig a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja. E tájékoztatás ráadásul egyforma valószínűséggel utal arra, hogy a forint árfolyama csökkenhet vagy erősödhet a svájci frank árfolyamához képest, ezért azt a látszatot kelti, hogy a forint árfolyamának változása a svájci frankhoz képest mindkét irányban egyenlő valószínűséggel bekövetkezhet. Ez a tájékoztatás semmilyen formában nem utal az elvárt módon a forint súlyos leértékelődésének futamidő alatt bekövetkező valószínűségére és arra, hogy ennek következtében az adós helyzete gazdaságilag nehezen elviselhetővé is válhat.

[45] Az EUB C-227/18. számú végzése értelmében azonban nem megfelelő a tájékoztatás, ha az csupán annyit tartalmaz, hogy a törlesztőrészlet változása az árfolyamváltozás függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti az adóst. A kockázatfeltáró nyilatkozat 5. pontjának első bekezdésébe foglalt, a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke változásának lehetőségéről adott az a tájékoztatás, amely szerint a deviza alapú kölcsön esetében az árfolyamváltozás hatásaként a kölcsön havi törlesztő részlete a forint kölcsönnél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat, nem azonos tartalmú azzal, hogy a törlesztő részlet összege korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. A lehetséges változás konkrét adatok, számok, arányok nélküli hivatkozása jelentheti azt is, hogy az csak nehezen viselhető, de teljesíthető fizetési kötelezettséget ró a fogyasztóra. A tájékoztató nem tartalmaz szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú kölcsönügyletben rejlő – a forintügylettől eltérő – kockázatokra.

[46] Minden további magyarázat nélkül ezért az alperes jogelődjének az írásbeli tájékoztatása nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa a szerződéskötés következményeinek kellő időben való megismerhetőségét a felperes számára.

[47] Az alperes jogelődjének előzőek szerinti írásbeli tájékoztatása nem tért ki továbbá arra sem, hogy a fogyasztó fizetési kötelezettsége miként alakul – figyelemmel arra, hogy nemcsak a deviza árfolyama, de az arra irányadó kamat is változhat, illetve az alperes jogelődje a szerződés egyoldalú módosítására is jogosult volt – az egyes változók együttesen bekövetkező változása esetén. Az EUB C-51/17. számú ítélete értelmében azonban az Irányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az megköveteli, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére hivatkozva értékeljék, azon körülmény ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította vagy ilyennek vélelmezte, és ennek alapján azok semmisségét állapította meg. [Ugyanezt mondta ki az EUB a C-26/13. számú „Kásler” ítélet 2) pontjában.] Helytállóan hivatkozott ezért a felperes a fellebbezésében arra is, hogy az árfolyamrészre, valamint az alperes egyoldalú szerződés-módosítási jogára tekintettel sem lehetett tisztában a kötelezettsége működési mechanizmusával és e mechanizmusnak fizetési kötelezettségére gyakorolt tényleges hatásával.

[48] Mindezek alapján megállapítható, hogy a pénzügyi intézet szerződéskötést megelőző írásbeli tájékoztatásából, illetve a kölcsönszerződés rendelkezéseiből nem következik félreérthetetlen módon az, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, a felperesek jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van már a futamidő alatt is. E lehetséges súlyos gazdasági következményekre való kifejezett figyelemfelhívás hiányában a felperes számára nem volt ezért érthető és világos az általa viselni vállalt árfolyamkockázat korlátlansága, és nem láthatta át a forint leértékelődésének eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket.

[49] A perben meghallgatott tanú (akit az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben H.né R. Á.-nek hívnak) vallomása alapján sem nyert az bizonyítást, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségének megfelelően tett volna eleget. E tanú az általa alperesnek adott tájékoztatás pontos tartalmára ugyanis már nem emlékezett. Az a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott körülmény, hogy a felperes a perbeli szerződés megkötése idején építőipari nagyvállalkozó volt, ingatlanberuházásokat bonyolított, nem bizonyítja azt, hogy a devizakölcsönügyletek árfolyamkockázata vonatkozásában az átlagos fogyasztónál tájékozottabb lett volna.

[50] A kockázatfeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés tartalma ezért nem felel meg a megfelelő tartalmú tájékoztatással szembeni elvárásoknak. Megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthetők érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát az adósokra hárító szerződéses feltételek, ezért vizsgálható e feltétel tisztességtelensége.

[51] A 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Ha e vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, és ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés, 2/2014. PJE határozat III.1. pont].

[52] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés].

[53] Az EUB C-776/19 – C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítéletében az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekből az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa

nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[54] Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződésnek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna az adósnak az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli adósra hárítását, a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító feltétele a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul az adósok hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. A szerződés támadott feltételei a szerződésből eredő jogokban és kötelezettségekben abból az okból is egyensúlytalan helyzetet teremtenek, mert miközben a felperes számára az ügyleti kamat fizetésén túl a deviza árfolyamkockázat korlátlan felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek, addig a hitelező helyzetére az árfolyam változása nem hat ki, mert a felperes által történő visszafizetéskor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított.

[55] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettekre is figyelemmel – amely szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról – az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a fogyasztóra telepítéséről szóló feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak, továbbá a felek viszonyában a fogyasztó adós hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az alperes jogelődje jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a fogyasztó adóssal szemben tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy a fogyasztó adós az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. A hivatkozott feltételek ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek és ebből az okból az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek

[56] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[57] A felperes a szerződés érvénytelenségének a jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a másodfokú bíróság a felperest megillető jog fennállásáról az Pp. 341. § (4) bekezdése alapján döntést hozva a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította.

[58] A kölcsönszerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről – az EUB C-118/17. számú ítéletében kifejtett szempontokra is figyelemmel – az elsőfokú bíróságnak kell döntenie a felek közötti elszámolásra is kiterjedően a DH2 törvény 37/A. § (1) bekezdése és a 38. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapulvételével.

[59] A másodfokú bíróság a felperes részére engedélyezett, illetékfizetésre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jogra tekintettel feljegyzett fellebbezési illetékből és a felek jogi képviselőinek – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban ténylegesen elvégzett képviseleti tevékenységre figyelemmel megállapított – munkadíjából álló másodfokú perköltséget a Pp. 383. § (5) bekezdése alapján csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában. A másodfokú perköltség megállapításának alapja az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése alapján 26.859.668 forint, mert a pertárgyérték megállapítása során ilyenkor azt az összeget kell irányadónak tekinteni, amelynek megfizetése alól – tartozása részbeni fennmaradása esetében – az alkalmazni kért jogkövetkezmény alapján a fél az állítása szerint mentesül. Így foglalt állást a Kúria a Gfv.VII.30.410/2017/2. számú és a Gfv.VII.30.049/2020/6. számú határozataiban.

[60] A másodfokú bíróság a Pp. 287. §-a alapján a per iratait visszaküldi az elsőfokú bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményére és a keresettel érvényesített követelés összegére vonatkozó érdemi tárgyalás lefolytatása céljából.

Budapest, 2022. május 4.

Dr. Pusztai Anita
a tanács elnöke

Dr. Dulai Erzsébet
előadó bíró

Dr. Lupóczné dr. Krammer Edit
bíró